

Rikosoikeus

Euroopan komissio on laatinut rikosoikeuteen liittyvää oppimateriaalia, joka on tarkoitettu avuksi sekä oikeusalan ammattilaisille että oikeusalan ammattilaisten kouluttajille.

EU:n rikosoikeus

Vastavuoroisen tunnustamisen periaate

Rikoksen uhrien oikeudet

Korjaava oikeus (restoratiivinen oikeus)

Kielikoulutus

Oikeustulkkaus rikosoikeudellisissa menettelyissä

EU:n rikosoikeus

Unionin rikosoikeutta koskevat koulutussuuntaviivat (Euroopan juridinen koulutusverkosto, EJTN)

Euroopan juridinen koulutusverkosto (European Judicial Training Network, EJTN) on laatinut rikosoikeutta koskevat koulutussuuntaviivat kouluttajia varten. Määräajoin päivitettävissä suuntaviivoissa tarkastellaan rikosoikeudellisen koulutuksen tärkeimpiä osa-alueita. Niissä on lueteltu kuhunkin osa-alueeseen mahdollisesti liittyvät aiheet, keskeiset asiakirjat ja oikeuskäytäntö. Lisäksi annetaan suosituksia kullekin alalle sopivista kouluttaja- ja opiskelijaprofiileista ja ehdotetaan sopivia koulutusmenetelmiä. Suuntaviivoihin voi tutustua [englanniksi](#).

EU:n rikosoikeuden alaa koskeva käyttövalmis oppimateriaali

Tuomareille, syyttäjille ja puolustusasianajajille sekä muille oikeusalan ammattilaisille tarkoitettussa oppimateriaalissa käsitellään kahdeksaa EU:n rikosoikeuden alaa. Materiaali on tarkoitettu lähinnä kouluttajien käyttöön, mutta oikeusalan ammattilaiset voivat hyödyntää sitä myös itsenäisesti. Siinä annetaan tietoa rikosoikeudellisen yhteistyön alalla voimassa olevasta lainsäädännöstä, EU:n nykyisten säädösten kansallisesta soveltamisesta ja EU:n rikosoikeuden kehityssuunnista.

Kunkin seminaarin kouluttajan muistilistaan ja oppimateriaaliin voi tutustua alla olevista linkeistä (pääasiassa englanniksi):

Seminaarin otsikko	Kouluttajan muistilista
The changes brought by the Lisbon Treaty to judicial cooperation in criminal matters: Special focus on the new powers of the institutions and the competence of relevant EU agencies	EN(379 Kb) , FR(382 Kb)
The pre-Lisbon instruments: Special focus on the European Arrest Warrant	EN(49 Kb)
Collecting evidence through the EU: Joint Investigation Teams	EN(48 Kb)
Collecting evidence through the EU: The European Evidence Warrant and new instruments in the field	EN(49 Kb)
Asset recovery within the European Union: Council Framework Decisions of 2003, 2005 and 2006 and new developments in this area	EN(48 Kb)
Procedural rights of suspected and accused persons	EN(49 Kb)
Cooperation in criminal matters in the European Union: judicial response to terrorism	EN(52 Kb)

Seminaarien suunnittelusta vastasi julkisen hallinnon Eurooppa-instituutti (European Institute of Public Administration, EIPA) Euroopan komission kanssa vuosiksi 2011–2013 tehdyn kumppanuutta koskevan puitesopimuksen mukaisesti. Tänä aikana kahdeksassa EU:n jäsenvaltiossa toteutettiin kahdeksan koulutushanketta.

Prosessuaaliset oikeudet EU:ssa (koulutus puolustusasianajajille)

 [Fair Trials](#) -järjestö ja oikeudellisten asiantuntijoiden neuvoo-antava paneeli ovat laatineet seuraavat työvälitteet avuksi rikosoikeuden alalla toimiville lakimiehille prosessuaalisia oikeuksia koskevien direktiivien soveltamista varten.

Työvälitteet: [EU:n oikeuden soveltaminen rikosoikeuden alalla](#)

Työvälitteet: [Direktiivi tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä](#)

Työvälitteet: [Direktiivi oikeudesta tulkkaukseen ja käännöksiin](#)

Työvälitteet: [Direktiivi oikeudesta käyttää avustajaa](#)

Vastavuoroisen tunnustamisen periaate

Jäädättämispäätöstä koskevan pyynnön esittämistä ja täytäntöönpanoa koskeva käsikirja tuomareille, syyttäjiille ja muille toimivaltaisille viranomaisille (Euroopan komissio)

Käsikirjan tarkoituksena on auttaa tuomareita, syyttäjiä ja muita toimivaltaisia viranomaisia esittämään ja täyttämään jäädättämispäätöksen täytäntöönpanoa koskevia pyyntöjä omaisuuden tai todistusaineiston jäädättämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa 22 päivänä heinäkuuta 2003 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2003/577/YOS perusteella. Käsikirjassa annetaan ohjeet kokemusten perusteella hyviksi todettujen käytäntöjen valintaan ja annetaan samalla asiasta vastaaville toimivaltaisille tuomioistuimille ja syyttäjiille tarkempaa tietoa jäädättämispäätöslomakkeiden täyttämisestä. Käsikirjaan voi tutustua [täällä\(4413 Kb\)](#).

Rikoksen uhrin oikeudet

Käsikirja rikoksen uhrin oikeuksista: rikosten ja vallan väärinkäytön uhreja koskevista oikeusperiaatteista annetun julistuksen käyttö ja soveltaminen (YK:n huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaava järjestö)

YK:n huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaava järjestö (United Nations Office on Drugs and Crime, UNODC) on laatinut uhrin oikeuksia koskevan käsikirjan uhrien tukiohjelmien toteuttamista varten. Tarkoituksena on myös kehittää uhrin huomioivia toimintatapoja, menettelyjä ja käytäntöjä rikosoikeusviranomaisille ja muille uhrien kanssa tekemisiin joutuville viranomaisille. Käsikirjassa esitetään keskeiset toimet kattavien tukipalvelujen perustamiseksi rikoksen uhreille. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi kriisi- tai pitkäaikaisneuvonta, korvausasiat, oikeusavustajan käyttö ja muut asianajopalvelut. Käsikirjaa laadittaessa on otettu huomioon se, että sen periaatteiden soveltaminen erilaisissa oikeusjärjestelmissä, sosiaalipalvelurakenteissa ja elämäntilanteissa johtaa erilaisiin ratkaisuihin. Kaikki sen ohjeet eivät välttämättä sovellu jokaiseen tilanteeseen eikä niiden noudattaminen ole välttämättä aina edes mahdollista. Siksi siinä ei anneta määräyksiä vaan ainoastaan joukko esimerkitapauksia, joita tuomioistuimet voivat tarkastella ja kokeilla. Käsikirjan aineisto on suunnattu useille erilaisille kohderyhmille, joten kukin käyttäjä voi valita siitä omalta kannaltaan tärkeimmät ja kiinnostavimmat osiot. Käsikirja on saatavana [englanniksi](#).

Opas lapsen oikeuksien suojelusta rikosoikeudellisissa järjestelmissä (Penal Reform International)

Protecting Children's Rights in Criminal Justice Systems: A training manual. Oppaassa annetaan kattavat ohjeet rikosoikeusjärjestelmän piirissä eri ammattiryhmien toimiville työntekijöille ja viranomaisille. Koulutusmoduuli on suunnattu ammattilaisille ja sidosryhmille, jotka osallistuvat työnsä puolesta koulutuksen järjestämiseen, ja sen tarkoituksena on auttaa heitä tehostamaan oppaassa esitettyjen periaatteiden opettamista kokemukseräisen koulutusmenetelmän avulla.

Oppaassa käsitellään kysymyksiä, jotka liittyvät alaikäisiin lainrikkoina sekä rikoksen uhreina ja todistajina. Siinä tarkastellaan myös toimia niiden lasten hyväksi, jotka ovat vaarassa joutua tekemisiin rikosoikeudellisen järjestelmän kanssa. Oppaassa käsitellään monia erilaisia aiheita ja kysymyksiä, kuten lastensuojelua, rikoksantorjuntaa, lainvalvontaa, oikeudenkäyntimenettelyjä, rangaistusten määräämistä ja yhteiskuntaan sopeuttamista.

Oppaan on laatinut rikosoikeusjärjestelmän uudistamista edistävä Penal Reform International -järjestö ja se on saatavana [englanniksi](#).

Korjaava oikeus (restoratiivinen oikeus)

Käsikirja korjaavaa oikeutta koskevista ohjelmista ja täydentävä käsikirja vankeusrangaistukselle vaihtoehtoisten rangaistusten peruseriaatteista ja lupaavista käytännöistä (UNODC)

Käsikirjassa annetaan perustietoa korjaavaa oikeutta koskevista ohjelmista ja menettelyistä. Siinä luodaan yleiskatsaus keskeisiin seikkoihin, jotka koskevat korjaavan oikeuden lähestymistavan mukaisten osallistavien rikoksenratkaisukeinojen toteuttamista. Käsikirja on tarkoitettu erityisesti rikosoikeusviranomaisten käyttöön, mutta aineisto on suunnattu monille erilaisille kohderyhmille. Siksi kukin käyttäjä voi valita siitä omalta kannaltaan tärkeimmät ja kiinnostavimmat osiot. Käsikirja kuuluu YK:n huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaavan järjestön (UNODC) laatimien käytännön oppaiden sarjaan. Se on saatavana [englanniksi](#) ja [ranskaksi](#).

UNODC on laatinut myös täydentävän käsikirjan vankeusrangaistukselle vaihtoehtoisten rangaistusten peruseriaatteista ja lupaavista käytännöistä. Siinä esitetään vankeusrangaistuksille vaihtoehtoisten rangaistusten ymmärtämisen kannalta keskeiset peruseriaatteet ja kuvaillaan eri maanosissa lupaavina pidettyjä käytäntöjä. Siinä annetaan tietoa vankeusrangaistukselle vaihtoehtoisista rangaistuksista kaikissa rikosoikeudellisen prosessin vaiheissa sekä näiden rangaistusten toimeenpanon yhteydessä huomioon otettavista seikoista. Lisäksi kerrotaan, miten menettelyyn osallistuvien osapuolten on toimittava varmistaakseen sen onnistumisen sekä annetaan esimerkkejä vankeusrangaistuksia vähentäneiden järjestelmien käytöstä. Käsikirja on saatavana [englanniksi](#), [ranskaksi](#) ja [espanjaksi](#).

Kielikoulutus

Rikosoikeudellisen yhteistyön sanastoa koskeva kielikoulutusopas (Euroopan juridinen koulutusverkosto)

Rikosoikeudellisen yhteistyön sanastoa koskevaan kielikoulutusoppaaseen on koottu keskeinen oppimateriaali, jota Euroopan juridinen koulutusverkosto (European Judicial Training Network, EJTN) käytti tästä aiheesta vuosina 2011 ja 2012 järjestetyssä seitsemän seminaarin sarjassa. Materiaali on suunnattu kaikille tuomareille ja syyttäväviranomaisille, jotka haluavat kohentaa kielitaitoaan tällä alalla. Oppaaseen voi tutustua sekä englanniksi että ranskaksi [täällä](#). Samalla sivustolla on linkkejä myös seminaarien valmistelussa käytettyihin yleisiin oikeudellisiin asiakirjoihin ja kielikoulutusaineistoon.

Oikeustulkkaus rikosoikeudellisissa menettelyissä

Verkkopohjaiset koulutusvideot oikeustulkkiin työstä rikosoikeudenkäynnissä (Building Mutual Trust 2 -hanke)

Koulutettujen oikeustulkkiin tehokas ja asianmukainen käyttö eurooppalaisissa rikosoikeudenkäynneissä parantaa niiden lopputulosta epäiltyjen ja vastaajien sekä eri oikeusasteissa toimivan henkilöstön kannalta. Tuomareille, syyttäjille ja muille oikeusalan ammattilaisille, jotka osallistuvat tulkin käyttöä edellyttäviin oikeudenkäynteihin, on tuotettu audiovisuaalinen oppimateriaalisarja työskentelystä oikeustulkin kanssa erilaisissa tilanteissa. Videot on suunniteltu helpokäyttöisiksi ja ymmärrettäviksi myös muille kuin kielen ammattilaisille. Niitä voivat käyttää sekä kouluttajat opetuksen apuna että ammattilaiset itsenäiseen opiskeluun.

Building Mutual Trust 2 -hankkeen yhteydessä on tuotettu viisi verkkopohjaista koulutusvideota, jotka liittyvät [oikeudesta tulkkaukseen ja käännöksiin rikosoikeudellisissa menettelyissä annettuun direktiiviin 2010/64/EU](#). Niissä havainnollistetaan viestintäprosesseja ja hallintastrategioita, joita tehokas viestintä tulkin kautta edellyttää. Tulkattua poliisikuulustelua, lainopillista neuvontaa ja tuomioistuinkäsittelyä koskevissa videoissa esitellään ymmärrettävällä tavalla tulkin kanssa työskentelyyn liittyviä hyviä käytäntöjä ja mahdollisia sudenkuoppia. Hanke on saanut EU:n rahoitustukea.

Koulutusvideoihin voi tutustua englanninkielisellä [hankesivustolla](#). Ne on myös tekstitetty englanniksi, puolaksi, romaniaksi ja espanjaksi.

Aiheeseen liittyviä linkkejä

Euroopan rikosoikeuden alan akateeminen verkosto ([European Criminal Law Academic Network, ECLAN](#))

[Euroopan juridinen koulutusverkosto \(EJTN\)](#)

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Päivitetty viimeksi: 15/04/2019